

Baryłka – Botticelli

Andrzej Siedlecki

Jednym z bardzo płodnych malarzy 15 wieku, renesansowej szkoły florenckiej był Sandro Botticelli. Podobno jego brat Giovanni - Jan, być może z powodu postury, nazywany był

Autoportret artysty -1480-1482

„Baryłką” – czyli *botticello*. Jednakże przezwisko to przyłgnęło do Sandra. Dodano inną końcówkę i przezwisko Jana stało się ładnie brzmiącym nazwiskiem.

Sandro był człowiekiem miłego usposobienia, skłonny do żartów i robienia kawałów swoim uczniom. Żył, jak chciał i nie szczędził grosza na rozrywki. Artysta jest znany w świecie przeważnie z

trzech pięknie namalowanych obrazów:

„Madonny z Dzieciątkiem i Aniołami” „Narodzin Wenus” oraz „Wiosny”.

Natomiast o jego freskach mało już kto wie, a też są bardzo piękne i zdobią dolną partię ścian w Kaplicy Sykstyńskiej. Jednym z nich jest fresk „Ukaranie synów Corah’a”.¹

Madonna z Dzieciątkiem i aniołami – S. Botticelli

Jego alegoryczne i mitologiczne obrazy nie były przeznaczone dla szerszej publiczności, a raczej zdołały prywatne pomieszczenia bogatych klientów, a głównie rodziny Medyceuszy. Ale kiedy został zwolennikiem dominikanina Savonaroli, który fanatycznie występował przeciwko korupcji w kościele i niemoralności w sztuce, Botticelli będąc w sekcie

dominikanina przestał zupełnie malować. Ze stratą dla współczesnych wiele jego obiektów sztuki zostało spalonych publicznie na *Piazza della Signoria*, gdzie rok później spalony zostanie dominikanin Savonarola. Na szczęście, dzieła Botticellego te, które przetrwały możemy współcześnie podziwiać.

Botticelli na starość popadł w wielką biedę. Był już niedołężny, chodził o dwóch laskach i nie mógł utrzymać się prosto. Gdyby nie pomoc Lorenzo de Medici, jego przyjaciel i wielbiciel talentu, nie dożyłby 78 lat.²

¹ Opis fresku po angielsku: <https://www.tripimprover.com/blog/punishments-of-the-sons-of-corah-by-sandro-botticelli>

² Alessandro di Mariano di Vanni Filipepi znany jako Sandro Botticelli - ur. około 1445-1510, malarz wczesnego Renesansu, reprezentujący szkołę florencką. Malował portrety, sceny mitologiczne i religijne. Uważany za malarza „outsidera”, nie będącego w głównym nurcie tego okresu.

Oglądamy boginię Wenus, raczej wstydliwą, wylądowała na brzegu, niesiona bogiem wiatru Zefirem, trzymającym swoją małżonkę, nimfę Chloris. Po prawej stronie boginka pór roku Hora przynosi płaszcz, jakby chciała okryć nagość Wenus, której postura i upozowanie bezsprzecznie wskazuje na wpływ greckich rzeźb.

Obraz uzyskują swoją dynamikę poprzez kontrast – Wenus jest stojąca a postacie są w

Narodziny Wenus - Sandro Botticelli

ruchu. Nie wiem tylko dlaczego, twarz Wenus jest jakby zamyślona, może nawet zasmucona... Marsilio Ficino³ tak wyjaśnia symbol Wenus:

Wenus znaczy Humanitas (...), Humanitas jest bowiem nimfą znakomitej urody, zrodzoną z nieba i bardziej od innych ukochaną przez najwyższego Boga. Jej dusza i umysł to miłość i miłosierdzie, jej oczy to godność i wielkoduszność, ręce -

liberalność i wspaniałość, stopy - przystojność i skromność, całość jest więc umiarkowaniem i uczciwością, czarem i okazałością. Piękne wyjaśnienie, myślę.

Galeria Uffizi, wśród wielu innych perełek posiada też drugie arcydzieło. To *Primavera*. Podobno zostało namalowane dla jednego z członków rodziny Medyceuszy jako ślubny prezent. Na obrazie jest sześć postaci z mitologii.

Bożek Zefir z prawej strony, chwytający nimfę Chloris, która łapie za rękę Florę – boginkę wiosny, obfitą w biodrach, bożek Merkury interesuje się jakimiś mnie nieznanymi owocami, lub wyciąga rękę do nieba, Amorek/Kupidyn już jest gotowy, by wypuścić z góry strzałę w kierunku trzech Gracji, a w środku ogrodu Wenus, bogini miłości, która może już jest w błogosławionym stanie i ma gest jakby zatrzymujący czas...czy?...Jednak trudno zinterpretować zamierzenie artysty. W każdym razie obraz jest bardzo piękny i charakterystyczny dla „eleganckiego”, lekkiego, dekoracyjnego malarstwa Botticellego.

„Primavera” – „Wiosna” - Sandro Botticelli

To uczestnictwo w świecie sztuki, nawet tak ograniczone czasem, było dla mnie wielką przyjemnością. Co więcej, było także przypomnieniem wielkich nazwisk mistrzów i artystów Renesansu i ich dzieł, o których uczyłem się w młodości.

Było przypomnieniem antycznej kultury, w której zostałem wychowany, a do której zawsze z chęcią mógłbym powracać.

Na stronie pod adresem: www.andrzej.siedlecki.pl można znaleźć różne filmy, klikając na napis YouTube, ich opis, nagrania audio - jak „Historia Polski w literaturze” i inne. Serdecznie zapraszam!

³ Włoski filozof renesansowy humanista, neoplatonik, filolog, astrolog, jedna z najbardziej znanych postaci wczesnego renesansu. Założyciel i kierownik Akademii florenckiej. Tłumacz i komentator dzieł Platona (kompletny przekład w 1484) i Plotyna. Twórca terminu "miłość platoniczna". Ficino w swych pracach podkreślał boskość natury ludzkiej wyrażonej dążeniem człowieka do utożsamienia się z Bogiem (Wikipedia).